

## חולין דף קכ"ו

כלב שאכל בשר מת ומת הכלב  
באיסקופה

הגמרא הביאה, שרבי יוסי סובר שטומאה  
טמונה אינה בוקעת ועולה. ומביאה הגמרא  
על כך שתירה ממה ששנינו במשנה באהליות, הכלב שאכל בשר מת ומת  
הכלב<sup>771</sup>, ומוטל על האסקופה וצוארו לפנים, רבי מאיר אומר, אם יש  
בצוארו רוחב טפח, מביא את הטומאה ממקום שהטומאה נמצאת ויוצאת  
דרך פיו. ואם לאו, אינו מביא את הטומאה. רבי יוסי אומר, בודקין  
בגופו את מקום הטומאה אם היה מן המשקוף ולפנים, הבית טמא. מכנגד  
השקוף ולחוץ, הבית טהור. רבי אלעזר אומר, כשפיו לפנים ונקב זנבו  
לחוץ טומאה מבחוץ, הבית טהור שהטומאה יוצאת מנקב הריעי. ואם  
פיו לחוץ ושוליו לפנים הבית טמא, מפני שטומאה יוצאה דרך שוליו.  
רבי יהודה בן בתירא אומר, בין פיו לפנים או פיו לחוץ, בין טומאה  
מכנגד המשקוף ולפנים בין שהוא לחוץ, בין שבצוארו טפח בין אין  
בצוארו טפח, הבית טמא. ולכאורה אומרת הגמרא, שרבי יוסי מדבר על  
מצב שאין בצוארו פותח טפח. ואמר שאם טומאה מן המשקוף ולפנים  
טמא, אף על פי שאין כאן המשכה מטמא ליה, משום שהבית מאהיל על  
טומאה טמונה. ושמע מינה טומאה טמונה בוקעת?

אמר רבא, מה שאמר רבי יוסי רואים את חלל הטומאה לא על מקום  
השכיבה, אלא על מה שאמר רבי מאיר 'יש בצוארו פותח טפח'. ובא  
להקל ולומר שרואים את חלל הטומאה חלל הצואר: אם יש בחללו טפח  
ממשיך, ואם לא אינו ממשיך. וחולק על רבי מאיר בשני דברים: א.  
מה שאמר שאם יש בצוארו פותח טפח ממשיך ומביא את הטומאה, אנו  
הולכים אחר חלל טפח. ב. ומה שאמר שהאסקופה כולה כלפנים והבית  
טמא, אנו אומרים שכנגד השקוף ולפנים הבית טמא, מכנגד השקוף  
ולחוץ הבית טהור. ורב אחא בנו של רבא שנה כך בפירוש, רבי יוסי  
אומר רואין את חלל הטומאה.

771 כל זמן שהכלב חי אפילו נכנס לבית הבית טהור, כדאמר (לעיל עא.) שטומאה הבלועה בבעלי חיים אינה  
מטמאה. רש"י.

הצד השווה: מלא תרוד וקב, ועצם הגמרא הביאה, שלרבי יוסי מגע ואהל זה אותו שם. ומביאה הגמרא שרבי שמעון הוא

הולק וסובר שאין להם אותו שם. שאמר בברייתא, שלש טומאות פורשות מן המת<sup>772</sup>: שיש בכל אחת שתיים מטומאתו של מת: או מגע ומשא בלא אהל או מגע ואהל בלא משא, או משא ואהל בלא מגע, והשלישית אין בה. ואלו הן שנוהגים בהם רק שניים מטומאתו של מת: מלא תרוד וקב, ועצם כשעורה, וגולל ודופק<sup>773</sup>. מלא תרוד וקב מטמא במשא ובאהל, ואינו מטמא במגע שאין נוגע בכולן. וכאן חולק על רבי יוסי הסובר ש'מלא תרוד וקב מטמא במגע'. עצם כשעורה מהלכה למשה מסיני מטמא במשא ובמגע, ואינו מטמא באהל. והיכן אהליו? עם אחת מהן. גולל ודופק מטמא במגע ובאהל, ואינו מטמא במשא. והיכן משאו? עם אחד מהן.

תנו רבנן, נאמר: "הנגע בנבלתה" ולא טומאת עצם סתומה בקולית סתומה. יכול אפילו ניקבה אינו טמא? תלמוד לומר: "הנוגע ... יטמא" מהיו"ד היתירה דורש: את שאפשר ליגע שם טומאה עליו, אף על פי שלא נגע אלא בעצם טמא, ששומר מכניס ומוציא טומאה. ואת שאי אפשר ליגע, טהור. אמר רבי זירא לאביי, אלא מעתה, בהמה כל זמן שלא הופשטה כלל לא תטמא, שכן אי אפשר ליגע בבשר? אמר אביי, צא וראה כמה נקבים יש בה: הפה והחוטם והעינים. אמר רב פפא לרבא, אלא מעתה, כוליא המכוסה בחלבה לא תטמא, הואיל ואי אפשר ליגע בה? אמר רבא, צא וראה כמה חוטין נמשכין הימנה, והן בשר.

הסתפק רב אושעיא, מה הדין במי שחישב עליה לנוקבה ולא ניקבה. האם מחוסר נקיבה נחשב כמחוסר מעשה, או לא? וחזר ופשטה: מחוסר נקיבה לאו נחשב כמחוסר מעשה.

משנה

ביצת השרץ: מצב לטאה וחומט, אם נוצר בה אפרוח ונגע בביצה טהורה,

772 טומאות הרבה פורשות מן המת, כגון: כזית בשר, ושדרה וגלגולת שלא חסרו, ורובע עצמות, ומלא תרוד וקב, ועצם כשעורה, ורוב המנין והבנין. אלא שלשת אלו שווים בדבר. רש"י.

773 'גולל' – זה כסוי העליון: דף שנותנין על המת; 'דופק' – זה דף הניתן בצדיו. רש"י.

לפי שאי אפשר ליגע באפרות. ניקבה כל שהוא טמא, אף על פי שנגע רק בביצה טמא, שהשומר מוציא טומאה.

עכבר שחציו בשר וחציו אדמה: הנוגע בבשר טמא, באדמה טהור<sup>774</sup>. רבי יהודה אומר: אף הנוגע באדמה שכנגד הבשר טמא.

גמרא

תנו רבנן, נאמר: "הטמאים" מה"א מרבים ביצת השרץ וקולית השרץ. יכול אפילו לא ריקמה? תלמוד לומר: "השרץ" מה שרץ שרקם אף ביצת השרץ שרקמה. יכול אפילו לא ניקבו? תלמוד לומר: "הנוגע ... יטמא" את שאפשר ליגע טמא, ואת שאי אפשר ליגע טהור. ושעור קיבתה, שאפשר ליגע כחוט השערה.

השרץ חציו על פני ארכו של שרץ אמר רבי יהושע בן לוי, עכבר המוזכר במשנה שטמא, הוא שהשריץ חציו על פני ארכו של שרץ מראשו ועד רגליו, כלומר: שמצד אחד הוא נעשה בשר, וכך טמא אם נגע בבשר שנחשב שרץ. ויש ששנו על הסיפא, רבי יהודה אומר אף הנוגע באדמה שכנגד בשר טמא. אמר רבי יהושע בן לוי, והוא שהשריץ על פני כולו. מי ששנה לרבי יהושע על הרישא ומטהר בנוגע בבשר כשלא השריץ על פני כולו, כל שכן שסובר כן על מה ששנינו בסיפא בנוגע באדמה. ומי ששנה על הסיפא אבל רישא, אף על גב שלא השריץ.

<sup>774</sup> יש מין עכבר שאינו פרה ודבה, אלא מעצמו נוצר מאדמה, כאשפה המשרצת תולעים; ואם עדיין לא נברא העכבר אלא צדו אחד – הימני או השמאלי – הנוגע בבשר טמא, באדמה שכנגדו טהור. רש"י.